

واژه‌نامه کوچک ACCESS

– فشرده‌ای از دانستیهای لازم مربوط به اقامت و تحصیل در آلمان –

ترجمه ناصر ایرانپور

Abendgymnasium

دبیرستان شبانه

مؤسسه‌ای در نظام آموزشی اکابیر آلمان که در آن بزرگسالان در دوره شبانه مدرک لازم برای ورود به مؤسسان آموزش عالی را می‌توانند کسب نمایند (که علی‌القاعده ۳ سال بطول میانجامد). متقاضیان باید یک پایان‌نامه دوره مهارت‌های شغلی را داشته باشند و یا ثابت نمایند که در سه سال گذشته به صورت ثابت شاغل بوده‌اند. آنها علاوه بر این باید یک مدرک نظام متوسطه یا هم‌تراز آن را داشته باشند.

Abendhauptschule

مدرسه «هاوپت» [«پایه‌ای»] شبانه

مؤسسه‌ای در نظام آموزشی اکابیر آلمان که در آن بزرگسالان در دوره شبانه پایان‌نامه مدرسه اصلی یا پایه‌ای را دریافت می‌دارند (و معمولاً ۱ سال بطول میانجامد). شاغل بودن باید اثبات شود.

Abendrealschule

مدرسه «رنال» [«واقعی»] شبانه

مؤسسه‌ای در نظام آموزشی اکابیر آلمان که در آن بزرگسالان در دوره شبانه پایان‌نامه مدرسه «واقعی» یا «رنال» را دریافت می‌دارند (و معمولاً ۲ سال بطول میانجامد). شرط گذراندن آن برخوردار بودن از پایان‌نامه مدرسه اصلی یا «هاوپت» میباشد.

Abendschule

مدرسه شبانه

دبیرستان شبانه، مدرسه «هاوپت‌شوله» شبانه، مدرسه «رنال‌شوله» شبانه. همه اینها مؤسساتی هستند در نظام اکابیر آلمان که در آنها بزرگسالان برای بار دوم تلاش می‌کنند، مدرک تحصیلی کسب نمایند.

Abgangszeugnis

مدرک ترک تحصیل

مدرک تحصیلی دانش‌آموزانی که به هدف اتمام موفقیت‌آمیز مدرسه در مرحله اول و دوم نظام متوسطه دست نیافته‌اند، اما به وظیفه رفتن به مدرسه عمل نموده‌اند و از سن تعلیمات اجباری خارج گشته‌اند.

Abitur

دیپلم

مدرک پایانی مرحله دوم تحصیلات متوسطه که پس از ۱۲ یا ۱۳ سال تحصیل در دبیرستان کسب می‌گردد و با آن مجوز ورود به مؤسسات آموزش عالی کسب می‌گردد و می‌توان در هر یک از آنها در رشته مورد علاقه تحصیل نمود.

Abiturprüfung

امتحان دیپلم

آزمون پایانی دبیرستان (که پس از ۱۲ یا ۱۳ سال تحصیل اخذ می‌گردد) برای دستیابی به مجوز ورود به نظام آموزش عالی عمومی. این آزمون شامل امتحاناتی کتبی و شفاهی در چهار ماده درسی می‌شود. بسته به قانون هر ایالتی یک ماده درسی یا معدل بالا هم به آن افزوده می‌شود. امتحانات در سه زمینه کلی می‌باشند: ۱. زبان - ادبیات - هنر؛ ۲. علوم اجتماعی؛ ۳. علوم ریاضی، طبیعی و فنی.

Abschlusszeugnis der Berufsschule

مدرک پایانی مدرسه شغلی (حرفه‌ای)

مدرک پایانی بخش دروس مدرسه‌ای دوره کارآموزی در نظام دوگانه در مدرسه شغلی (حرفه‌ای). مبنای حداقل، وضعیت درسی متوسط (نمره «۳» یا ausreichend). این مدرک همواره به همراه کارنامه کارگر فنی، کارنامه مددکار بازرگانی یا پایان‌نامه دوره «شاگردی» [دوره نخست کارآموزی] (که پس از موفقیت در امتحانات پایانی در مقابل نمایندگان اطاق اصناف، بازرگانی و صنعتگران ارائه می‌شود) اعطا می‌شود. با این پایان‌نامه می‌توان دوره کارآموزی اصلی را گذراند و به مدرسه «هاویت شوله» راه یافت. علاوه بر آن چنانچه نمرات خوب باشند، می‌توان با آن پایان‌نامه دوره آموزش متوسطه (که معمولاً پس از ۱۰ سال تحصیلی کسب می‌شود) را نیز کسب نمود.

Akademische Berufe

مشاغل آکادمیک

مشاغلی که در تحصیل دانشگاهی فراگرفته می‌شوند و با اخذ مدرک لیسانس یا کارشناسی پایان می‌یابند.

Akademisches Auslandsamt (AAA)

اداره آکادمیک خارج

قابل مراجعه در تمام دانشگاهها در امور مربوط به اقامت برای تحصیل دانشگاهی در خارج، بورس تحصیلی مربوطه، مشاوره برای پذیرش دروس گذرانده شده در خارج و نمرات اخذ شده پس از بازگشت و همچنین در امور مربوط به دانشجویان خارجی برای مسائل مربوط به تحصیل در دانشگاههای آلمان.

Allgemeine Hochschulreife

مجوز عمومی ورود به مدارس عالی (دیپلم)

مجوزی است برای ورود به مؤسسات و مدارس عالی چون دانشگاهها و تحصیل در تمام رشته‌ها که پس از اتمام دوره دبیرستان و موفقیت در امتحانات دیپلم اخذ می‌شود.

Allgemeine Weiterbildung**ادامه تحصیل عمومی**

همه نوع ادامه تحصیلی را دربرمی گیرد که بطور مستقیم شغلی نیستند. غالباً ادامه تحصیل شغلی و عمومی بطور درهم تنیده صورت می گیرد. برای نمونه آموزش زبان بیگانه می تواند همزمان هم با انگیزه خصوصی صورت پذیرد و هم با انگیزه شغلی.

Amtliche Beglaubigung**تأیید رسمی**

تأیید رسمی به تأیید برابر اصل بودن مثلاً فتوکپی یک مدرک تحصیلی گفته می شود. این کار می تواند از سوی ادارات مربوطه در مقابل کارمزد انجام گیرد. در خارج از آلمان نمایندگی های دیپلماتیک جمهوری فدرال آلمان و در هر کشور محضرها و اداراتی که محق و مجاز برای تأیید مدارک هستند، می توانند بطور رسمی مدارک را تأیید و برابر اصل نمایند. تنها تعداد معدودی از اسناد و مدارک خارجی می توانند تأیید و برابر اصل شوند. مدارک باید به زبان آلمانی - به صورت ترجمه تأیید شده - ارائه گردند.

Anerkannter Ausbildungsberuf**مشاغل رسمی آموخته شده در دوره کارآموزی**

مشاغلی که از طریق آئین نامه قانونی فدرال تعریف و مشخص شده اند و طی دوره کارآموزی در دو مکان در نظام آموزش فنی - حرفه ای دوگانه آلمان، یعنی در شرکت و محل کار و همچنین در مدرسه بصورت نیمه وقت فراگرفته می شوند. در حال حاضر ۳۵۰ شغل که باید طی دوره کارآموزی آموخته شوند از سوی دولت به رسمیت شناخته شده اند. در کنار آن، شغل های دیگری وجود دارند که برای آنها دوره های معین (مدرسه ای) عرضه می شوند و در برخی از ایالتها به رسمیت شناخته شده اند. اشخاص کمتر از ۱۸ سال اجازه دارند تنها دوره های شغلی ای را بگذرانند که رسمیت قانونی دارند و چارچوب و جزئیات آن در قانون نامبرده مشخص گردیده است.

Apostille**آپوستیل**

آپوستیل مهر ویژه ای است که با آن جریان پردردسری تسهیل میگردد که طی آن ادارات دولتی (مثلاً آلمان) اسناد و مدارک خارجی را بعنوان اصل تأیید می نمایند و اصل بودن اسناد رسمی و دولتی (امضاء، مشخصات شخصی که امضاء نموده و احیاناً مهر) را بطور اتوماتیک مورد تأیید قرار می دهند. این مهر آپوستیل از سوی مرجع و اداره صادرکننده سند (مثلاً در کشور مبدأ) روی سند مورد نظر و یا روی ورق جداگانه ای زده، امضاء و ضمیمه خود سند می گردد. مهر آپوستیل می تواند به زبان رسمی کشوری باشد که سند در آن صادر گردیده است، اما باید عنوان فرانسوی «آپوستیل» در آن مندرج باشد. این به تشخیص و صلاحدید ادارات دولتی آلمان است که آیا خواهان آپوستیل می شوند یا نه. لذا ممکن است که شیوه های مختلفی در این ارتباط وجود داشته باشند.

جمهوری فدرال آلمان با دولتهای معینی قرارداد آپوستیل منعقد نموده است، از جمله تفاهمنامه لاهه برای معافیت اسناد دولتی خارجی از «قانونی کردن» (تأیید کردن) به تاریخ ۵ اکتبر ۱۹۶۱ - روزنامه رسمی ۱۹۶۵ دو، ص ۸۷۶

Arbeitserlaubnis Antrag

درخواست اجازه کار

درخواست اعطای اجازه کار باید برای کار معینی که از سوی صاحب کار مشخصی به وی عرضه می‌شود، ارائه شود. درخواست اجازه کار باید به ادارات خارجی داده شود. چنانچه اداره خارجی معتقد باشد که متقاضی (مثلاً با توجه به مدت انتظار، همکاری متقاضی برای اخذ گذرنامه و غیره) واجد شرایط است و علی‌الاصول با آن موافق است، درخواست مربوطه را برای بررسی آن با عنایت به وضعیت بازار کار و تصمیم‌گیری (مثبت یا منفی) در مورد آن به اداره کار ارسال می‌دارد - پاراگراف‌های ۳۹ الی ۴۲ قانون اقامت آلمان.

اداره کار نیز باید بررسی کند که آیا این محل اشتغال معین از لحاظ موازین قانونی کار ایرادی ندارد (مثلاً ضد مرسومات جامعه نیست) و همچنین بررسی می‌کند که آیا اشخاص بیکار دیگری وجود ندارند که حق بیشتری برای گرفتن این کار داشته باشند (آلمانی‌ها، شهروندان کشورهای دیگر اتحادیه اروپا، مهاجرین و خارجیانی که اجازه اقامت و اشتغال نامحدود دارند). این بررسی را «بررسی اولویت یا حق تقدم» می‌گویند، چرا که خارجیانی «دولدونگی» علی‌القاعده تنها پس از گروه‌های نامبرده که حق تقدم دارند، حق دسترسی به بازار کار دارند، البته به استثنای افرادی که واجد شرایط برای گرفتن حق ماندن و اقامت می‌باشند.

صاحب کار باید بطور بسیار دقیق تشریح نماید که چرا وی این شخص متقاضی را به همه آلمانی‌ها و خارجیانی ترجیح می‌دهد و چرا می‌خواهد این کار را مشخصاً به این شخص بدهد.

Asylberechtigte

پناهندگان پذیرفته شده

اینان پناهنجوانی می‌باشد که درخواست پناهندگی آنها بر اساس ماده ۱۶ a قانون اساسی آلمان پذیرفته شده است.

Asylbewerberleistungsgesetz (AsylbLG) قانون کمک‌های اجتماعی به متقاضیان پناهندگی

در قانون مساعدتهای اجتماعی برای متقاضیان پناهندگی از سال ۱۹۹۳ میزان و شکل اعطای کمک‌های اجتماعی و دولتی به پناهجویان نیازمند و خارجیانی دولدونگی در جمهوری فدرال آلمان مقرر شده است. به دلیل تغییراتی که در قانون مهاجرت داده شد، برخی از افراد برخوردار از اجازه اقامت نیز بر طبق این قانون کمک‌های دولتی دریافت می‌دارند.

کسانی که بر اساس قانون نامبرده مساعدتهای دولتی دریافت می‌دارند، پس از ۳۶ ماه حق اخذ این کمک‌ها را به میزانی که کتاب قانون اجتماعی هفت مشخص نموده، دارند. (این مقرر در پاراگراف ۲ «قانون مساعدتهای اجتماعی به پناهجویان» مندرج است).

Asylverfahrensgesetz

قانون دادرسی پناهندگی

قانون دادرسی پناهندگی روند و جریان دادرسی پناهندگی را در جمهوری فدرال آلمان معین و مقرر نموده است. این قانون حق پناهندگی بر اساس ماده ۱۶ a قانون اساسی آلمان را تدقیق نموده است. این قانون به همراه قانون اقامت و آئین‌نامه‌های اجرایی مربوطه بیشترین بخش موازین قانونی مربوط به خارجی‌ان را دربرمی‌گیرد. به پناهندگان پذیرفته شده حقوقی که کنواسیون بین‌المللی ژنف برای پناهندگان در نظر گرفته است، اعطا می‌شود.

Aufenthaltserlaubnis § 25 (3)

اجازه اقامت بر اساس پاراگراف ۲۵ (۳)

با اجازه اقامت بر اساس پاراگراف ۲۵ (۳) قانون اقامت، فرد مربوطه به صورت کمکی مورد حمایت قانونی قرار می‌گیرد و ممنوعیت اخراج وی بر اساس پاراگراف ۶۰ (۲) الی (۷) قانون اقامت اعلام می‌گردد. اجازه اقامت بر اساس پاراگراف ۲۵ (۳) قانون اقامت آلمان یک نوع اجازه اقامت نامطمئن می‌باشد. اجازه اقامت از لحاظ زمانی بصورت محدود داده می‌شود (برای حداکثر ۳ سال)، اما قابل تمدید است. علی‌الاصول اداره خارجی‌ان محق است که اعطای اجازه اقامت را وابسته به شرایطی نماید (بطور مثال به محدودیت مکانی، اجبار برای انتخاب محل زندگی در یک شهر معین).

Aufenthaltserlaubnis § 25 (5)

اجازه اقامت پاراگراف ۲۵ (۵)

اجازه اقامت بر اساس پاراگراف ۲۵ (۵) قانون اقامت می‌بایست جای «دولدونگ زنجیره‌وار» و مکرر را بگیرد و این واقعیت را پذیرد که انسانهایی وجود دارند که هر چند مکلف به ترک خاک آلمان می‌باشند، اما ترک این کشور از سوی آنها و بدین ترتیب اخراجشان، از لحاظ قانونی یا عملی غیر ممکن می‌باشد. شرط اخذ اقامت بر اساس این بند این باشد که فرد مربوطه خود باعث و بانی خروجش از آلمان نباشد، بدین معنی که خود مانعی بر سر راه اخراجش نگذاشته باشد، ۱۸ ماه از تعلیق اخراج [«دولدونگ»] وی گذشته باشد و این موانع در آینده قابل رؤیت (۶ ماه) پابرجا بمانند. اجازه اقامت بصورت محدود داده می‌شود (برای حداکثر ۳ سال، بطور معمول ابتدا برای ۱ الی ۲ سال با تمدید بعدی). علی‌الاصول اداره خارجی‌ان محق است که اعطای اجازه اقامت را وابسته به شرایطی معین نماید (بطور مثال به محدودیت مکانی اقامت، اجبار برای انتخاب محل زندگی در یک شهر معین) که متناسب بودن آن باید بررسی گردد.

Aufenthalts gestattung

مجوز موقت اقامت

گواهی است بر طبق پاراگراف ۵۵ قانون دادرسی پناهندگی آلمان. این مجوز موقت در واقع هیچ نوع اجازه اقامتی نیست. این مجوز زمانی برای مقاضی پناهندگی صادر می‌شود که وی درخواست پناهندگی می‌نماید و تا زمانی پابرجا می‌ماند که اداره فدرال مهاجرت و پناهندگی در مورد این درخواست پناهندگی رأی صادر می‌کند و در صورت منفی بودن این رأی و ارائه اعتراض از سوی متقاضی، تا زمانی که دادگاه اداری حکمی را در مورد این اعتراض صادر می‌نماید.

این مجوز با شرایط و محدودیتهای متعددی برای متقاضی پناهندگی همراه است و زمانی از اعتبار می‌افتد که رأی یا حکم قطعی و غیرقابل استیناف در مورد درخواست پناهندگی صادر می‌گردد. (این مجوز اقامتی یک نوع «موقعیت اقامتی نامطمئن» است).

Aufenthaltstitel

عناوین [انواع] اقامت

مهاجرین برای سفر و ورود قانونی به جمهوری فدرال آلمان و اقامت در آن نیاز به مجوز دارند. چنانچه این مجوز اعطا شود، این کار تحت به اصطلاح یکی از عناوین ذیل صورت می‌پذیرد:

۱) اجازهٔ مقیم شدن («نیدرلاسونگسارلاوبنیس»):

این نوع اجازهٔ اقامت از لحاظ زمانی و مکانی نامحدود است و دارنده را برای کسب و کار محق می‌سازد.

۲) اجازهٔ اقامت («آوفنتهالتسارلاوبنیس»):

این نوع اجازهٔ اقامت از لحاظ مدت اعتبار همواره محدود است، به منظوره‌های گوناگونی اعطا می‌شود و قابل تمدید است، چنانچه این منظورها یا دلایل همچنان پابرجا باشند، مانند:

- اقامت به منظور اشتغال (پاراگراف‌های ۱۸ الی ۲۱ قانون اقامت)

- اقامت به دلایل موازین بین‌المللی، انسانی، سیاسی (پاراگراف‌های ۲۲ الی ۲۶ قانون اقامت)

- اقامت به دلایل خانوادگی (پاراگراف‌های ۲۷ الی ۳۶ قانون اقامت)

- اقامت به منظور دیدن دورهٔ کارآموزی (پاراگراف‌های ۱۶ و ۱۷ قانون اقامت)

۳) ویزا:

ویزاهای متفاوتی برای سفر، ترانزیت [عبور از آلمان] و غیره وجود دارند. آنها از سوی کنسولگریها و سفارت‌های آلمان در کشورهای دیگر صادر می‌شوند. ویزاها همواره تابع شرایط معینی هستند و برای مدت محدودی داده می‌شوند.

Aufenthaltsgesetz

قانون اقامت

قانون اقامت مهمترین مبنای قانونی در مورد ورود به آلمان و خروج از آن و همچنین اقامت خارجی‌ان در این کشور را در برمی‌گیرد. این قانون از اول ژانویهٔ ۲۰۰۵ اعتبار قانونی دارد و اجرا می‌گردد و جای قانون خارجی‌ان سابق را گرفته است. این قانون بخش اصلی قانون مهاجرت را تشکیل می‌دهد. نام کامل این قانون «قانون برای هدایت و محدود ساختن مهاجرت و برای مقرر نمودن اقامت و انتگراسیون (جذب) شهروندان اتحادیهٔ اروپا و خارجی‌ان در جامعهٔ آلمان» می‌باشد و مهمترین بخشهای موازین قانونی مربوط به خارجی‌ان را از نو تعیین نموده است.

Ausbildungsabschlussprüfung

امتحان اختتامیهٔ دورهٔ کارآموزی

آزمون پایانی دورهٔ کارآموزی در نظام کارآموزی دوگانه [سیستم دوگانه] یعنی گذراندن دورهٔ کارآموزی بطور همزمان هم در مدرسه و هم در محل کار. در این آزمون مشخص می‌گردد که آیا شخص امتحان‌دهنده از مهارتها و دانش عملی و تئوری لازم برخوردار است. امتحان قبولی به تناسب شغل آموخته شده با گواهی کارگر فنی یا پایان‌نامهٔ دورهٔ «شاگردی»

(کارآموزی اولیه) سندیت می‌یابد و مدرک مربوطه صادر می‌گردد. این امتحان از سوی ارگان‌هایی که مسئولیت دوره فنی این شغل را برعهده دارند (مانند اطاق/اتحادیه صنف مربوطه) برگزار می‌گردد. این امتحان شامل یک بخش عملی و یک بخش کتبی می‌شود.

Ausbildungsordnung

آئین‌نامه دوره کارآموزی

آئین‌نامه قانونی می‌باشد که در آن موازین دوره کارآموزی مجتمعی [در محل کار] را برای شغل‌های رسمی در چارچوب سیستم دوگانه کارآموزی مقرر و مشخص شده‌اند. البته آئین‌نامه‌های کارآموزی برای بخش‌های دیگر نیز وجود دارد (برای نمونه برای بخش دولتی و عمومی). منبع: دبیرخانه کنفرانس وزرای فرهنگ ایالت‌های آلمان.

Außerbetriebliche Ausbildung

دوره کارآموزی غیر مجتمعی

دوره‌های کارآموزی خارج از محل کار و اشتغال نوجوانان و جوانانی را مدنظر دارد که در بازار دوره کارآموزی آزاد، محلی برای کارآموزی نمی‌یابند. عرضه‌کنندگان غیرانتفاعی دوره‌های غیرمجمعی دوره‌هایی را ارائه می‌کنند که از سوی دولت مورد حمایت مالی قرار می‌گیرند.

Bachelor

«باچلر» [لیسانسیه، کارشناسی، پایان‌نامه دانشگاهی کشورهای غالباً انگلیسی‌زبان]

رتبه‌ای آکادمیک که می‌توان در دانشگاه‌ها و مدارس عالی همتراز و همچنین در مدارس عالی فنی پس از یک دوره تحصیل که علی‌القاعده حداقل سه ساله و حداکثر ۴ ساله می‌باشد، کسب نمود و منتهی به یک پایان‌نامه مهارت شغلی می‌گردد. این مدرک و همچنین مدرک «ماستری» [فوق لیسانس] جزو درجات تحصیلی دانشگاهی می‌باشند که تازه وارد نظام آموزش عالی آلمان گردیده‌اند و در کنار دوره‌های سنتی تاکنونی («دیپلم دانشگاهی»، «ماگیستر»، «امتحان دولتی») عرضه می‌شوند.

BAföG

کمک هزینه تحصیلی «بافوگ»

«قانون توسعه آموزش فدرال» موازین حقوقی مربوط به حمایت‌های مالی برای تحصیل دانش‌آموزان و دانشجویان را دربرمی‌گیرد. حمایت مالی دوران تحصیل باید در جهت تأمین هزینه‌های زندگی دانش‌آموز و دانشجوی باشد و به دانش‌آموز بعنوان کمک بلاعوض و بدون بازپرداخت داده شود و به دانشجو بخشاً بعنوان مساعدت مالی بدون بازپرداخت و بخشاً نیز بعنوان وام [که باید چند سال پس از اتمام تحصیل دانشگاهی و در صورت اشتغال و استطاعت مالی عودت داده شود]. بزرگسالانی که به سبب گذشت سن مشمول تحصیل اجباری نمی‌باشند، نیز می‌توانند پس از ۵ سال اقامت و اشتغال قانونی کمک‌های «بافوگ» را برای تحصیل در مدرسه یا دانشگاه درخواست نمایند. علی‌الاصول می‌توان با اجازه اقامت، اعطا شده بر مبنای پاراگراف ۲۵ (۳) قانون اقامت، در مدارس و مؤسسات عالی، تحصیل

دانشگاهی نمود. جهت اخذ پذیرش داشتن مدرک مربوطه [دیپلم] آلمانی یا معادل آن الزامی می‌باشد. [در آلمان برای ورود به دانشگاه امتحان «کنکور» وجود ندارد.]

Beglaubigte Übersetzung

ترجمه مورد تأیید قضایی قرار گرفته (ترجمه رسمی)

اسناد و مدارک خارجی برای امور اداری برای نمونه جهت ارزیابی و رسمی نمودن مدارک تحصیلی غالباً باید بصورت ترجمه رسمی و تأیید شده به ادارات دولتی یا مؤسسات آموزشی ارائه شوند. ترجمه رسمی و تأیید شده در آلمان تنها باید از سوی مترجمانی انجام شود که از سوی دادگاههای ایالتی مربوطه برای اینکار منصوب، محق و مجاز گردیده و سوگند خورده‌اند.

Berufliches Gymnasium

دبیرستانهای شغلی – حرفه‌ای

دوره سه ساله در دوره دوم تحصیلات متوسطه که در کنار رشته‌های عمومی دبیرستان رشته‌های شغلی معینی نیز چون اقتصاد و تکنیک را نیز دربرمی‌گیرد. اتمام این دوره محصل را محق به ورود به دانشگاه و دیگر مؤسسات آموزش عالی می‌سازد. برای ورود به این دوره باید از پایان‌نامه دوره متوسطه اول [۱۰ سال تحصیلی] با نمرات بالا برخوردار بود.

Berufliche Weiterbildung

دوره‌های تکمیلی و پیشرفته شغلی

دوره‌های تکمیلی و پیشرفته شغلی در خدمت ارتقاء و مکمل نمودن دانش و مهارت شغلی موجود به حد و میزان امروزی آن قرار دارد. در این دوره‌ها هیچ مدرک مجزای شغلی به مانند مشاغل به رسمیت شناخته شده‌ای که در دوره‌های کارآموزی فراگرفته می‌شوند، اخذ نمی‌شوند، بلکه به دانش تاقوننی شرکت‌کننده دانش و دست‌آوردهای امروزی و جدید افزوده می‌شود. استثنائی که ممکن است وجود داشته باشد، دوره‌های کارآموزی برای آموختن حرفه و شغل جدید («اوم‌شولونگ») می‌باشند. گرفتن دوره‌های تکمیلی و پیشرفته شغلی تنها با داشتن یک پایان‌نامه کارآموزی و اشتغال (طولانی) در این شغل ممکن می‌باشد.

Berufsakademie

آکادمی مهارت‌های شغلی – حرفه‌ای

آکادمی مهارت‌های شغلی حرفه‌ای مؤسسه‌ای است در بخش آموزش عالی در برخی از ایالتها. این مؤسسه یک دوره علمی - تخصصی سه ساله در یک آکادمی علمی را با یک دوره عملی در شغل و حرفه مربوطه را در شرکت یا مجتمع صورت آموزش دوگانه [تئوری در مدرسه و عمل در محل کار] پیوند می‌دهد. شرایط ورود به آکادمی مهارت‌های شغلی - حرفه‌ای بسته به قانون هر یک از ایالتها دیپلم عمومی یا دیپلم در یک رشته معین و یا دیپلم فنی و یک قرارداد دوره کارآموزی با یک مؤسسه کارآموزی معتبر می‌باشد.

Berufsausbildungsbeihilfe (BAB)

کمک هزینه دوره کارآموزی

چنین کمکی برای کارآموزانی وجود دارد که مایلند و مجبورند هنگام گذراندن دوره کارآموزی منزل مسکونی مستقل خود را داشته باشند. این مساعدت برای طول مدت کارآموزی پرداخت می‌شود. درخواست مساعدت دوره کارآموزی باید به اداره کار مربوطه ارائه شود. این مبلغ با شروع دوره یا ماهی که تقاضای مربوطه در آن ارائه شده پرداخت می‌گردد.

چنانچه اسکان دادن کارآموز در طول دوره کارآموزی خارج از محل زندگی یا خانواده‌اش پرهیزناپذیر باشد، به وی برای یک بار در ماه هزینه بازگشت به خانه داده می‌شود. هزینه خرید «بان‌کارد» نیز به کارآموز عودت داده می‌شود، البته چنانچه از این طریق هزینه سفر به خانه کاهش یابد. در صورتیکه هزینه «بان‌کارد» مورد استفاده قرار گرفته بازپرداخت نشود، کل مبلغ بلیط، و نه وجه تخفیف‌یافته آن، از سوی اداره کار پرداخت می‌شود.

این مقرر در پاراگراف‌های ۶۰ به بعد کتاب سوم قانون تأمین اجتماعی آمده است.

[توضیح مترجم: «بان‌کارد» کارتی است که مسافر می‌تواند از راه آهن خریداری نماید و با داشتن آن هر بلیطی که در طول سال خریده می‌شود، بسته به نوع این کارت تخفیف ۲۵ درصدی، ۵۰ درصدی، ... می‌گیرد. «بان‌کارد» را کسانی می‌گیرند که زیاد با قطار مسافرت می‌نمایند.]

Berufsfachschule

مدرسه فنی - حرفه‌ای

این نوع مؤسسه آموزشی، مدارس فنی - حرفه‌ای در دوره دوم نظام آموزش متوسطه آلمان می‌باشند که در آنها تعداد زیادی از رشته‌ها با دوره‌ها با مقاطع زمانی مختلفی عرضه می‌شوند. این مدارس بعنوان مدارس تمام وقت در خدمت بوجود آوردن آمادگی شغلی یا دوره کارآموزی با سطوح مختلف از مهارتها و پایان‌نامه‌ها قرار دارد. شرایط پذیرش بسته به اینکه کدام سطح و هدف کارآموزی مورد نظر است، برخوردار از پایان‌نامه «هاوپت‌شوله» یا کارنامه پایانی دوره نخست تحصیل متوسطه (پایان‌نامه «رنال‌شوله») می‌باشد.

Berufsgrundbildungsjahr

سال آموزش پایه‌ای شغلی

سال آموزش پایه‌ای شغلی در دوره دوم تحصیل متوسطه در یکی از ۱۳ رشته شغلی می‌باشد که بعنوان درس تمام وقت و یا به شکل ترکیبی از درس نظری در مدرسه و آموزش عملی در کارگاه یا شرکت ارائه می‌شوند. این یک سال آموزش پایه‌ای شغلی در صورت گذراندن دوره کارآموزی در دوره سه ساله و نظام دوگانه بعنوان یک سال حساب می‌گردد، بدین معنی که طول دوره کارآموزی معمولاً سه ساله یک سال کاهش می‌یابد.

Berufsoberschule

مدرسه بالای شغلی (مشابه هنرستان فنی ایران)

این مدرسه، مدرسه‌ای فنی - حرفه‌ای در مرحله دوم نظام متوسطه در برخی از ایالتها می‌باشد که به کسانی که یک دوره کارآموزی را در نظام دوگانه گذرانده‌اند، امکان اخذ دیپلم برای ورود به مدارس عالی چون دانشگاهها را میسر می‌سازد. دانش‌آموز می‌تواند با اتمام این مدرسه به صورت تمام وقت در دو سال و یا معادل آن به صورت نیمه وقت دیپلم فنی را در رشته معینی، و به همراه یک زبان خارجی دوم دیپلم عمومی را برای انتخاب هر رشته‌ای در دانشگاه اخذ نماید.

Berufsqualifizierender Abschluss**کارنامه مهارت شغلی**

کارنامه مهارت شغلی، پایان‌نامه دوره کارآموزی در سیستم دوگانه می‌باشد که پس از سپری نمودن دوره تحصیل اجباری در انتهای دوره نخست تحصیلات متوسطه [۱۰ سال اول تحصیل] اخذ می‌گردد. این کارنامه دارنده را برای شرکت در دوره تخصصی کارآموزی بعنوان نیروی متخصص فنی (qualifizierte Fachkraft) در یکی از ۳۵۰ رشته رسمی محق می‌سازد.

Berufsschule**مدرسه حرفه‌ای**

مدرسه حرفه‌ای در دوره دوم تحصیلات متوسطه که معمولاً در چارچوب یک دوره کارآموزی دو نظام دوگانه به صورت نیمه وقت دروس عمومی یا دروسی در رشته معینی عرضه می‌کند (۲ الی ۳ سال و نیم). کارآموز باید قبل از شروع این دوره کارآموزی دوره مدرسه اجباری تمام وقت را به اتمام رسانده باشد. شرط دیگری برای گرفتن دوره کارآموزی در نظام دوگانه وجود ندارد. مدرسه حرفه‌ای و شرکتی که در این دوره کارآموزی مشارکت دارند، بعنوان همکاران همتراز و برابر حقوق با هم همکاری دارند. همزمان با پایان این دوره که با آزمونی پایانی در برابر اطاق اصناف صورت می‌پذیرد، از سوی مدرسه حرفه‌ای هم یک کارنامه پایانی صادر می‌گردد که بسته به وضعیت درسی و نمرات کارآموز پایان‌نامه «هاوپت شول ایشلوس» یا پایان‌نامه نظام متوسطه اول (یعنی «رنال شول ایشلوس») را نیز می‌تواند شامل شود.

Berufsvorbereitungsjahr**سال آماده‌سازی شغلی**

سالی آموزشی برای آماده ساختن نوجوانانی می‌باشد که هنوز قرارداد گذراندن در یک دوره کارآموزی را ندارند. این یک سال تعلیمات پایه‌ی ارائه می‌شود، برای آنها بتوانند در مورد شغل مورد علاقه خود و دوره شغلی مربوطه از طریق شرکت در کلاس درس تمام وقت و معرفی و شناساندن یک یا دو زمینه شغلی به آنها تصمیم بگیرند.

Beschäftigungsverfahrensverordnung (BeschVerfV)**آئین‌نامه دادرسی اشتغال**

این آئین‌نامه امکان آغاز کارهایی را تنظیم و تعیین می‌نماید که تحت شرایط متفاوتی قرار دارند.

بر طبق آن شروع کار بر طبق مفاد ذیل نیاز به موافقت قبلی ندارد:

- پاراگراف ۲ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال» برای نیروهای فوق متخصص و مدیران بالای مجتمعات صنعتی و بازرگانی و غیره؛
- پاراگراف ۳ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال» برای افراد خانواده که یک خانه سکونت دارند؛
- پاراگراف ۴ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال»، چنانچه این کار یک هدف تربیتی، درمانی، جذب مجدد در جامعه را دنبال نماید.

این قانون علاوه بر آن، امکان اعطای اجازه کار بدون بررسی حق تقدم و تأخر را مقرر می‌نماید، آنهم بر اساس:

- پاراگراف ۶ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال»، چنانچه مدت اعتبار اجازه کار یک ساله به اتمام رسد و تمدید آن برای کار تائکوننی و پیش صاحب کار تائکوننی در اداره کار درخواست شود؛
- پاراگراف ۷ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال»، چنانچه رد این درخواست با بررسی جداگانه این مورد سختی و مشکلات زیادی برای درخواست کننده در پی داشته باشد؛
- پاراگراف ۸ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال» شرط داشتن اجازه اقامت و ورود به آلمان قبل از سن ۱۸ سالگی را مقرر می‌دارد، در چنین حالتی چنانچه درخواست کننده از دیگر شرایط (یک پایان‌نامه تحصیلی آلمانی و غیره) برخوردار باشد، می‌تواند با عنایت به پاراگراف ۱۳ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال» اجازه کار بدون محدودیت را اخذ نماید؛
- پاراگراف ۹ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال» نیز شرط برخوردار بودن از اجازه اقامت و یک اقامت طولانی قبلی (۴ سال لاینقطع، حال یا بصورت «دولدونگی» یا با اجازه اقامت) در آلمان و یا یک کار سه ساله در آلمان که برای آن وجوه بیمه‌های اجتماعی پرداخت شده باشند را قائل می‌شود. اینجا نیز می‌توان اجازه کار بدون محدودیتهای برشمرده در پاراگراف ۱۳ «آئین‌نامه دادرسی اشتغال» را اعطا نمود.

Beschäftigungsverordnung (BeschV)

آئین‌نامه اشتغال

آئین‌نامه‌ای است در مورد صدور مجوز برای خارجیانی که مایلند به قصد کار به آلمان بیایند. این قانون مربوط به ۲۲ نوامبر ۲۰۰۴ می‌باشد.

البته دادن کار به نیروهای کار داخلی (پاراگراف ۳۹ بند ۲ شماره ۱ ب قانون اقامت) همچنان از اولویت و تقدم برخوردار است. در اعطای اجازه به نیروهای کار خارجی برای ورود به بازار کار داخلی آلمان باید توانایی شخص متقاضی برای جذب در جامعه، مصالح اقتصادی و بازار کار جمهوری فدرال آلمان و همچنین مبارزه مؤثر علیه بیکاری در این کشور مورد توجه قرار گیرند. لذا ورود به بازار کار آلمان از سوی خارجیان متخصص و کمتر متخصص کشورهای ثالث علی‌الاصول تنها با رعایت موازین این آئین‌نامه و موافقت قبلی اداره کار ممکن می‌باشد.

BildungsinländerInnen

خارجیان آموزش دیده داخلی

خارجیانی آموزش دیده داخلی به خارجیانی گفته می‌شود که در آلمان و یا در یک مدرسه آلمانی در خارج از کشور مدرک لازم برای ورود به دانشگاه [دیپلم آلمانی] را کسب نموده‌اند. آنها هنگام اخذ پذیرش با آلمانی‌ها برابر هستند. همچنین آن خارجیانی بعنوان خارجیان آموزش دیده داخلی شمرده می‌شوند که مجوز تحصیل دانشگاهی برای مقطع و دوره مورد علاقه (مثلاً دوره دکترا، تحصیل یک رشته دوم دانشگاهی) را از طریق تحصیل دانشگاهی اولیه در آلمان کسب نموده‌اند.

Diplom

«دیپلم» دانشگاهی [غالباً معادل فوق لیسانس ایران]

پایان‌نامه در دوره تحصیلات عالی که می‌توان در دانشگاهها و مدارس عالی هم‌تراز آنها کسب نمود (مخصوصاً در علوم اجتماعی، اقتصادی و همچنین در علوم طبیعی و مهندسی)، از سوی دیگر می‌توان این پایان‌نامه را در مدارس عالی فنی در تمام رشته‌ها کسب نمود که البته در این مورد عنوان «دیپلم» پسوند اختصاری FH را برای Fachhochschule (مدرسه عالی فنی) می‌گیرد و چنانچه این پایان‌نامه در آکادمی حرفه‌ای اخذ شده باشد پیشوند BA را برای Berufsakademie (آکادمی شغلی - حرفه‌ای).

امتحان دیپلم دانشگاهی

Diplomprüfung

امتحان پایانی برای کسب عنوان «دیپلم» در دانشگاهها و مدارس عالی هم‌تراز، مدارس عالی فنی، مدارس عالی هنر، مدارس عالی موسیقی و آکادمی حرفه‌ای. این امتحان شامل یک کار تحقیقی کتبی («تز»)، امتحان شفاهی و یا همچنین کتبی در رشته مربوطه یا امتحان خلاقیت هنری در رشته‌های هنر و موسیقی می‌شود.

شهروندان کشورهای ثالث

Drittstaatenangehörige

شهروندان کشورهای ثالث به آحاد کشورهایی گفته می‌شوند که جزو اتحادیه اروپا یا جامعه اقتصادی اروپا نمی‌باشند.

سیستم دوگانه

Duales System

دوره کارآموزی که در دو محل آموزشی، یعنی بطور همزمان در مدرسه‌ای در مرحله دوم تحصیلات متوسطه (مدارس حرفه‌ای) یا در مرحله آموزش عالی (آکادمی‌های حرفه‌ای، مدارس عالی فنی) و در شرکت/کارخانه/مجتمعی عرضه می‌شود [تلفیق همزمان تئوری و عمل حین آموزش].

«دولدونگ» («گواهی تحمل»)

Duldung

بر طبق پاراگراف ۶ قانون اقامت آلمان، دولدونگ («گواهی تحمل») تعلیق موقت اخراج پناهجوی پذیرفته نشده می‌باشد.

«دولدونگ» از لحاظ حقوقی هیچ عنوان یا نوع اقامت نمی‌باشد، بلکه تنها یک گواهی در مورد این می‌باشد که شخص دارنده آن مکلف به ترک خاک آلمان می‌باشد، اما اخراج وی در حال حاضر اجرا نمی‌شود. «دولدونگ» یک نوع موقعیت اقامتی نامعتبر است، چرا که «دولدونگی‌ها» در معرض خطر همیشگی اخراج قرار دارند. «دولدونگ» همیشه بطور موقت و محدود اعطا می‌شود: بین چند روز الی ۶ ماه.

آزادی شغلی شهروندان اتحادیه اروپا

EU Freizügigkeit

این مقرره امکان اشتغال را به شهروندان کشورهای اروپا اعطا می‌کند.
فهرست کشورهای عضو اتحادیه اروپا:

- در حال حاضر ۱۵ کشور عضو کامل می‌باشند (مشهور به ۱۵ EU): بلژیک، دانمارک، آلمان، فنلاند، فرانسه، یونان، ایرلند، ایتالیا، لوکزامبورگ، هلند، اتریش، پرتغال، سوئد، اسپانیا، انگلستان.
- کشورهایی که از اول مه ۲۰۰۴ به آن پیوسته‌اند (مشهور به ۸ EU)؛ آنها از حقوق محدود شده‌ای برخوردارند: جمهوری چک، ایسلند، مجارستان، لتلاند، لیتوانی، لهستان، سلواکی، سلونی - شهروندان مالتا و قبرس از حق کار نامحدود برخوردارند.
- اعضای جدید اتحادیه اروپا از اول ژانویه ۲۰۰۷: بلغارستان و رومانی. شهروندان این دو کشور پس از پیوستن کشورهای آنها به اتحادیه اروپا (هنوز) از حق نامحدود کار در آلمان برخوردار نیستند. آنها موقعی می‌توانند در این کشور کار کنند که از اداره کار آلمان مجوز کار موسوم به «مجوز کار - اتحادیه اروپا» را دریافت کرده باشند.

Europäische Union (EU)

اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا اتحاد و ائتلافی از مجموعه‌ای از کشورهای اروپاست با بازار مشترک داخلی. ۲۷ کشور عضو این اتحادیه می‌باشند. اتحادیه اروپای حاضر بر پایه قرارداد بنیاد بنا گشته که در اول نوامبر ۱۹۹۳ به مرحله اجرا درآمده است و ائتلاف مشترکی است از جامعه اروپا، کشورهای با سیاست خارجی و امنیتی مشترک و همکاریهای پلیسی و قضایی در امور کیفری.

Europäischer Wirtschaftsraum (EWR)

حوزه آزاد و به هم پیوسته اقتصادی اروپا

این حوزه از سال ۱۹۹۳ از کشورهای اتحادیه اروپا و همچنین کشورهای منطقه آزاد تجاری اروپا (EFTA) شامل ایسلند، نروژ و لیشنشتاین به استثنای سوئیس بوجود آمد.

Erweiterter Hauptschulabschluss

پایان نامه تکمیلی مدرسه «هاوپت»

در برخی از ایالتها مدرک پایانی مرحله اول تحصیلات عمومی که پس از طی موفقیت آمیز سال دهم تحصیلی («هاوپت شوله») داده می‌شود. این مدرک تحت شرایط خاصی ورود به مدرسه فنی حرفه‌ای را (در مرحله دوم نظام متوسطه) ممکن می‌سازد. این اصطلاح واژه دیگری است برای مدرک آموزش پیشرفته شغلی.

Erweiterter Realschulabschluss

پایان نامه تکمیلی مدرسه «رئال»

در برخی از ایالتها کارنامه پایانی تحصیلات همگانی پس از سال دهم تحصیلی می‌باشد. شرط آن گذراندن موفقیت آمیز این سال و احیاناً شرکت در آزمون پایانی، همچنین برخوردار از سطح معینی از نمرات می‌باشد. این مدرک دارنده را علاوه بر محق بودن برای پایان دادن به دوره نخست متوسطه، برای ورود به دبیرستان و دبیرستان فنی را محق می‌نماید.

این پایان‌نامه در برخی از ایالتها پایان‌نامه تکمیلی مرحله نخست نظام متوسطه یا کارنامه پیشرفته پایانی مدرسه «رنال» نامیده می‌شود.

Externenprüfung

امتحان متفرقه

امتحان متفرقه تحت شرایط خاصی کسب یک پایان‌نامه شغلی و حرفه‌ای را بدون دوره کارآموزی معمولی میسر می‌سازد. شرط آن داشتن تجربه چند ساله در شغل مربوطه می‌باشد. جزئیات بیشتر در قانون پیشه‌سازی و در آئین‌نامه پیشه‌وری/صنعتگران مقرر شده‌اند. آموزشگاههای متعددی دوره‌های متفاوت شغلی را عرضه می‌کنند که در آنها می‌توان خود را بطور نظام‌مند برای آزمون متفرقه، آزمونی در حضور نماینده اطاق اصناف یا صنعتگران برگزار می‌گردد، آماده ساخت.

Facharbeiterbrief

گواهی کارگر متخصص

مدرکی است برای اثبات مهارت فنی که در چارچوب دوره کارآموزی در سیستم دوگانه پس از قبولی در امتحان پایانی دوره کارآموزی در یک رشته به رسمیت شناخته شده اعطا می‌شود. این مدرک همیشه به همراه مدرک پایانی مدرسه حرفه‌ای صادر می‌شود و دارنده را برای اشتغال در شغل مربوطه محق می‌سازد. شرط ورود به مدرسه فنی پس از اشتغال در شغل مربوطه و برای استاد (مایستر) شدن در آن می‌باشد.

Fachaufsicht

نظارت فنی

نظارت دولتی می‌باشد بر انجام وظایف عمومی و دولتی. نظارت فنی برعکس نظارت حقوقی از بررسی قانونی بودن یک اقدام فراتر می‌رود، یعنی متناسب بودن و مفید بودن عمل در قابل آن موضوع و رسیدن به هدف و منظور اعلام شده را تحت نظارت قرار می‌دهد. این نظارت در حوزه تحصیلات مدرسه‌ای از جمله نظارت بر تدریس و مشاوره معلمان را دربرمی‌گیرد.

Fachgebundene Hochschulreife

دیپلم دبیرستانی در یک رشته معین

دیپلم و مجوز تحصیل دانشگاهی برای رشته‌های معینی که در زمینه‌های شغلی مشخصی در مرحله دوم نظام متوسطه می‌توان اخذ نمود.

Fachgymnasium

دبیرستان فنی

همان Berufliches Gymnasium (که فوقاً دبیرستان شغلی - حرفه‌ای ترجمه شد) می‌باشد.

Fachhochschule

مدرسه عالی فنی

نوعی از مدرسه عالی است که در ابتدای دهه ۷۰ بوجود آمد و وظیفه ویژه آن تحقیق و آموزشی است که در ارتباط مستقیم با عمل و کارکرد شغلی باشد و کمتر وارد جزئیات تئوریک مربوطه شود، به ویژه در رشته‌های مهندسی، اقتصاد، امور اداری، امور اجتماعی و طراحی. کسانی می‌توانند در مدرسه عالی فنی تحصیل کنند که پایان‌نامه دیپلم عمومی دبیرستانی، دیپلم فنی در رشته معینی و یا مجوز (دیپلم خاص) ورود به مدرسه عالی فنی را داشته باشند. در رشته‌های هنری باید مضاف بر آن مدارکی دال بر برخورداری از شایستگی و توانایی هنری ارائه شوند. به دلیل محدودیت جا در این مراکز آموزشی محدودیتهای برای اعطای پذیرش در رشته‌های مختلف وجود دارد. میانگین نمره دیپلم و لیست انتظار در اعطای پذیرش تعیین‌کننده هستند.

Fachhochschulreife

دیپلم فنی

مجوز ورود به مدارس عالی فنی یا در برخی از ایالتها برای آکادمی فنی که معمولاً پس از ۱۲ سال تحصیلی در مدارس فنی یا - تحت شرایط خاصی - در مدارس دیگر حرفه‌ای تمام وقت کسب می‌گردد.

Fachoberschule

دبیرستان یا مدرسه بالای فنی

مدرسه‌ای فنی است در مرحله دوم متوسطه که در رشته‌های مختلفی در یک یا دو سال منجر به دریافت دیپلم فنی و راهیابی به مدارس عالی فنی می‌شود. در دوره‌های دو ساله، سال اول از یک دوره عملی - فنی کارآموزی در یک شرکت یا مجتمع و همچنین از دروس نظری تشکیل می‌شود و سال دوم شامل درس عمومی در ارتباط با این رشته می‌شود. پس از پایان مدرسه «رنال» و اخذ پایان‌نامه «رنال شول ایشلوس» یا یک مدرک معادل آن، دانش آموزان وارد یک دوره تحصیلی دو ساله می‌شوند. کسانی دوره یک ساله را می‌گذرانند که سابقاً یک دوره کارآموزی را به پایان رسانده باشند.

Fachoberschulreife

مجوز ورود به مدرسه بالا یا دبیرستان فنی

یک پایان‌نامه معادل مدرک پایانی نظام متوسطه که می‌توان در مدارس عمومی در مرحله نخست نظام متوسطه، آن هم در انتهای سال دهم تحصیلی و در مدارس فنی - حرفه‌ای در مرحله دوم نظام متوسطه کسب نمود و با آن به مدرسه بالای فنی راه یافت: در برخی از ایالتها به آن پایان‌نامه نظام متوسطه اول خوانده می‌شود.

Fachschule

مدرسه فنی

مدرسه‌ای است برای آموزش شغلی - حرفه‌ای.

Fernuniversität-Gesamthochschule

دانشگاه مکاتبه‌ای

مدرسه عالی دولتی که در هاگن می‌باشد و تنها امکان تحصیل مکاتبه‌ای را ارائه می‌نماید. این دانشگاه مقاطع و دوره‌هایی را با پایان‌نامه‌هایی چون دیپلم دانشگاه، باچلر، ماگیستر [معادل فوق لیسانس (کارشناسی ارشد) و لیسانس (کارشناسی) ایران] و ادامه تحصیلات در مقاطع بالاتر را برای کار در شغل‌های متفاوت عرضه می‌کند.

امتحان تشخیص صلاحیت

Feststellungsprüfung

امتحان پایانی کالج دو ترمی برای داوطلبان خارجی که فاقد دیپلم آلمانی می‌باشند. آنچه که در چارچوب آزمون تشخیص مورد امتحان قرار می‌گیرد این نکته است که آیا متقاضی تحصیل در دانشگاه‌های آلمان در دروس اصلی رشته مورد نظر از دانش کافی در سطح دیپلم دبیرستانی برخوردار هست. داوطلبان تحصیل باید در درس زبان آلمانی، بسته به نوع دوره‌ای که گذرانده‌اند، از سطح B ۲ و C ۱ برخوردار باشند.

هم‌ارز بودن صوری

Formale Gleichwertigkeit

در چارچوب ارزیابی مدارک تحصیلی خارجی بین هم‌ارز بودن عملی، هم‌ارز بودن مادی و هم‌ارز بودن صوری مدارک تمایز قائل می‌شوند. هم‌ارز بودن صوری به این مسئله می‌پردازد که دوره تحصیلاتی که مدارک آن برای بررسی ارائه شده، در کجای نظام آموزشی کشور مبدأ قرار دارد، شرایط ورود به آن کدامها هستند و کل این تحصیلات چقدر طول خواهد کشید.

هم‌ارز بودن عملی

Funktionale Gleichwertigkeit

در چارچوب ارزیابی مدارک تحصیلی خارجی بین هم‌ارز بودن عملی، هم‌ارز بودن مادی و هم‌ارز بودن صوری مدارک تمایز قائل می‌شوند. هم‌ارز بودن عملی به این پرسش می‌پردازد که متقاضی با این مدرکی که ارائه نموده مجاز به انجام چه کارهایی است. آنجا می‌توان از هم‌ارز بودن عملی مدارک سخن به میان آورد که مدرک خارجی در کشوری که اخذ شده است، برای انجام کار و عملی محقق بسازد که با عمل و کار قابل قیاس در آلمان در انطباق باشد.

هم‌ارز بودن مادی

Materielle Gleichwertigkeit

در چارچوب ارزیابی مدارک تحصیلی خارجی بین هم‌ارز بودن عملی، هم‌ارز بودن مادی و هم‌ارز بودن صوری مدارک تمایز قائل می‌شوند. هم‌ارز بودن مادی به ارزیابی محتوای (مادی) مدرک با عنایت به حجم و نوع برنامه‌ریزی و مضامین درسی و آموزشی در قیاس با آلمان می‌پردازد. برای نمونه باچلر انگلیسی و آمریکایی [که در ایران تنها معادل لیسانس است] در دانشگاه‌های آلمان بسته به مقطع تحصیلی بعنوان Vordiplom [معادل «فوق دیپلم» ایران] محسوب می‌شود.

پایان‌نامه دوره کارآموزی «شاگردی»

Gesellenbrief

پایان‌نامه دوره «شاگردی» (دوره کارآموزی در رشته‌های فنی) مدرکی است که در خاتمه دوره کارآموزی در سیستم دوگانه بعنوان گواهی قبولی در امتحان پایانی در حرفه و صنعت معینی از سوی اطاق اصناف پیشه و صنعت مربوطه داده می‌شود. این گواهی همیشه به همراه پایان‌نامه مدرسه فنی - حرفه‌ای صادر می‌گردد و دارنده را برای اشتغال در آن شغل محق و مجاز می‌سازد. این پایان‌نامه یکی از شروط برای طی دوره‌های پیشرفته بعنوان Meister و گرفتن «مدرک استادی» است.

Gymnasium

دبیرستان

نوع از مدرسه که دوره متوسطه یک و دو (در حالت عادی سالهای تحصیلی ۵ الی ۱۳ یا ۵ الی ۱۲) را دربرمی‌گیرد و وظیفه آن تعمیق دانش عمومی به منظور دستیابی به دیپلم دبیرستان برای راهیابی به دانشگاه می‌باشد.

Hartz IV

هارتس ۴

بنگرید به کتاب قانون تأمین اجتماعی، جلد ۲/پول بیکاری ۲

Habilitation

مدرک استادی (پروفسوری)

مدرک صلاحیت نمایندگی یک رشته علمی در تحقیقات و تدریس (مدرک استادی در دانشگاه) که پس از گذراندن مرحله دکترا و دوره‌ای تدریس در دانشگاه کسب می‌گردد. این مدرک استادی از سوی بخشهای تخصصی دانشگاه و مراکز علمی و آکادمیک همتراز اعطا می‌شود، آن هم بر مبنای تز استادی یا کاری با کیفیت علمی مشابه.

Hauptschulabschluss

پایان‌نامه مدرسه «هاوپت شوله»

مدرکی از سلسله مدارک رسمی در نظام آموزش همگانی است که در پایان مدرسه «هاوپت» پس از سپری نمودن موفقیت آمیز سال نهم تحصیلی در این نوع مدرسه و همچنین در انواع دیگر مدارس در مقطع نخست تحصیلات متوسطه داده می‌شود. این نوع مدرک غالباً بعنوان مدرکی تحصیلی برای گذراندن یک دوره کارآموزی در چارچوب نظام دوگانه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

Hauptschule

مدرسه «هاوپت شوله»

نوعی از مدرسه عمومی در مرحله نخست نظام متوسطه که مبنای اولیه دانش عمومی به دانش آموز انتقال داده می‌شود؛ چنانچه دانش آموز به مدرسه دیگری نرود، رفتن به این مدرسه اجباری است و سالهای تحصیلی ۵ الی ۹ را دربرمی‌گیرد.

Hochschule

مدرسه عالی

اصطلاحی عمومی برای آکادمیهای فنی، مدارس عالی فنی و دانشگاهها.

Hochschulprüfung

آزمون مدرسه عالی

آزمونی که با آن یک دوره و مقطع تحصیل دانشگاهی پایان می‌یابد و برعکس آزمون دولتی تنها از سوی مدرسه عالی برگزار می‌شود. آزمون دیپلم دانشگاهی (معمولاً فوق لیسانس ایران)، باچلر (لیسانس ایران)، ماگیستر (لیسانس و فوق لیسانس ایران) و دکترا از جمله این نوع آزمونها است.

Hochschulreife

گواهی صلاحیت ورود به مدرسه عالی [دیپلم دبیرستانی]

مجوز ورود به مدارس عالی که از طریق یک پایان‌نامه تحصیلی در مرحله دوم تحصیلات متوسطه پس از ۱۲ یا ۱۳ سال تحصیلی کسب می‌شود. همچنین بنگرید به مجوز عمومی مدرسه عالی، مجوز مدرسه عالی برای رشته معینی.

Integrationskurs

دوره انتگراسیون [جذب در جامعه]

دوره‌ای آموزشی است که از سوی دولت عرضه می‌شود و شامل یک دوره آموزش زبان و یک دوره اطلاعات عمومی در مورد آلمان می‌شود. هدف از دوره انتگراسیون برای مهاجرین یادگیری زبان آلمانی به میزان کافی، کسب آگاهیهای لازم در مورد زندگی روزمره در این جامعه و همچنین آگاهی یافتن از نظام حقوقی آلمان، از فرهنگ و تاریخ آلمان، به ویژه از ارزشهای نظام دولتی دمکراتیک جمهوری فدرال آلمان و اصول دولت حقوقی، برابری حقوقی، تساهل و آزادی دین و عقیده می‌باشد.

Integrierte Haupt- und Realschule

مدرسه ادغامی «رنال» و «هاوپت»

نوعی از مدرسه در مرحله تحصیلی نخست نظام متوسطه در هامبورگ که در آن دوره‌ها و درسهای «هاوپت شوله» و «رنال شوله» ارائه می‌شوند.

Kammern

اطاق اصناف

تشکیلاتهایی است مربوط به صنفهای مختلف شغلی که معمولاً بصورت عمومی و قانونی و مستقل سازماندهی شده‌اند و وظیفه آنها خودگردانی درون صنفی و نمایندگی مصالح اعضای خود می‌باشد. نمونه از این تشکیلاتها سازمان نظام پزشکی، سازمان نظام مهندسی، اطاقها و اتحادیه‌های داروسازان، وکلای حقوقی، محاسبان اقتصادی، معماران، اطاق صنایع و بازرگانی، اطاق پیشه‌وران و صنعتگران، اطاق کشاورزی می‌باشند.

Kaufmannsgehilfenbrief

گواهی منشی بازرگانی

مدرکی است که در خاتمه دوره کارآموزی در سیستم دوگانه بعنوان کارنامه قبولی در آزمون پایانی دوره کارآموزی در بخش بازرگانی که در حضور نمایندگان اتاق بازرگانی برگزار خواهد شد، اعطا می‌شود. همواره به همراه کارنامه پایانی مدرسه فنی - حرفه‌ای صادر می‌شود و دارنده را برای اشتغال در شغل مربوطه محق و مجاز می‌سازد. داشتن این مدرک شرط گذراندن دوره پیشرفته کارآموزی از جمله در مدرسه فنی می‌باشد.

Kenntnisprüfung

«آزمون معلومات»

اشتغال در برخی از مشاغل طبق قانون تنها پس از قبولی در امتحان معلومات ممکن است، برای نمونه کاروران و شفاگران تجربی باید قبل از اشتغال در این شغل در اداره بهداشتی «امتحان معلومات» مربوطه را بدهند. البته امتحان زبان و همچنین امتحانات میان دوره‌ای دوره کارآموزی نیز «امتحان معلومات» نامیده می‌شوند.

Kindergeld

یارانه فرزند

یارانه فرزندان یک پرداختی ماهانه دولتی است که به سرپرستان فرزندان بسته به تعداد و سن بچه‌ها داده می‌شود. یارانه فرزند در آلمان برای هر یک از فرزندان اول و دوم و سوم ۱۵۴ یورو در ماه می‌باشد. این مبلغ برای هر یک از فرزندان چهارمی و بعدی ۱۷۹ یورو می‌باشد (ارقام اول فوریه ۲۰۰۷).

Kirchliche Abschlussprüfung

آزمون پایانی کلیسا

این امتحان در پایان یک دوره تحصیلات چهارساله آکادمیک دانشگاهی در رشته الهیات کاتولیک و پروتستان در مدارس عالی الهیات برگزار می‌گردد. قبولی در این امتحان شرط خدمت در مشاغل کلیسایی است. اعضای کمیسیون امتحانات نمایندگان کلیسا و استادان دانشگاه می‌باشند. پس از قبولی در این امتحان و کسب پایان نامه مربوطه تحصیل دوره دکترا میسر می‌باشد. پایان نامه‌های دیگر رشته الهیات امتحان دولتی، امتحان دیپلم دانشگاهی، ماگیستر و باچلر و همچنین در صورت تحصیل الهیات کاتولیک امتحان لیسانس می‌باشد. عنوان کلی: امتحان مدرسه عالی.

Kirchliche Hochschule

مدرسه عالی کلیسایی

یک مرکز و مدرسه عالی برای آموزش در رشته الهیات و همتراز دانشگاه می‌باشد. تأمین کننده هزینه آن کلیسای پروتستان می‌باشد.

Kolleg

کالج

کالج یک مرکز آموزشی در چارچوب راه دوم نظام آموزشی برای کسب مدارک تحصیلی بویژه اخذ دیپلم در مدرسه تمام وقت توسط اکابر و بزرگسالان می‌باشد. کالج با دبیرستان شبانه قابل مقایسه می‌باشد، اما کلاس درس کالج تمام وقت است و بزرگسالان شرکت کننده در آن مجاز نیستند شاغل باشند.

Kontingentflüchtlinge**آوارگان محدود**

آوارگان مناطق بحرانی که در چارچوب اکسیونهای کمک‌رسانی انسانی پذیرفته می‌شوند. موقعیت آنها بر اساس قانون در باره اقداماتی برای آوارگانی که در چارچوب اکسیونهای کمک‌های انسانی پذیرفته شده‌اند، تعیین می‌شود. آلمان از سال ۱۹۷۳ از جمله آوارگانی را از ویتنام و شیلی پذیرفته است. پذیرش مهاجرین یهودی از اتحاد شوروی سابق نیز بر مبنای همین قانون صورت می‌گیرد.

Kultusministerium**وزارت فرهنگ**

وزارت فرهنگ بالاترین ارگان اداری ایالتی برای امور آموزش و پرورش، علوم و فرهنگ می‌باشد. این وزارتخانه مسئول بخشهای مربوط به مدارس، مدارس عالی، آموزش بزرگسالان، حفظ و نگهداری عمومی فرهنگ و هنر و همچنین رابطه با دولتها و جوامع دینی (در امور فرهنگی) می‌باشد. در اکثر ایالتها در کنار وزارتخانه مدارس وزارتخانه‌های خاصی نیز برای بخشهای علوم و تحقیقات بنا شده است.

[توضیح مترجم: در نظام فدرال آلمان به ویژه امور فرهنگی و آموزش و پرورش و دانشگاهها انحصاراً در حوزه اختیارات ایالتها قرار دارند و دولت فدرال حق دخالت در این امور را ندارد، به همین سبب هم در سطح فدرال وزارتخانه‌ای به نام وزارت فرهنگ نداریم، بلکه هر یک از ۱۶ ایالت، خود وزارت فرهنگ خود را دارند. هماهنگی در امور فرهنگ و آموزش و پرورش و آموزش عالی از سوی ارگان مشترک دائمی که به همین منظور از سوی وزرای ایالتی فرهنگ آلمان به نام «کنفرانس وزرای فرهنگ» تشکیل شده است، میسر می‌گردد.]

Magistergrad**مدرک «ماگیستر»**

«ماگیستری» [که معمولاً معادل فوق لیسانس باشد] رتبه‌ای آکادمیک است که بر مبنای امتحان «ماگیستر» از سوی دانشگاهها یا مدارس عالی معادل اعطا می‌شود. این دوره دانشگاهی دو رشته اصلی یا یک رشته اصلی و دو رشته فرعی را شامل می‌شود.

Master**مدرک «ماستر»**

«ماستری» [که در ایران فوق لیسانس یا کارشناسی ارشد نامیده می‌شود] رتبه‌ای آکادمیک (دانشگاهی) است که پس از مدرک «باچلر» با طی دوره تحصیلی «ماستری» مرکب از ۱ الی ۲ سال در دانشگاه یا مدرسه عالی همتراز و همچنین در مدرسه عالی فنی می‌توان کسب نمود. این دوره و مدرک به همراه پایان‌نامه «باچلر» جزو آن دوره‌ها و مدارکی است که به تازگی وارد نظام آموزش عالی آلمان گردیده و در کنار «دیپلم» دانشگاهی، «ماگیستر» و «امتحان دولتی» عرضه می‌شود.

Meisterbrief**گواهینامه استادکاری**

مدرکی است که معمولاً از سوی اطاق اصناف اعطا می‌شود و گواهی است در مورد قبولی در امتحان استادی در رشته مربوطه. کسی که از چنین مدرکی برخوردار است، می‌تواند یک کارگاه یا شرکت پیشه و صنعت مربوطه را بطور مستقل سرپرستی و اداره و بر اساس معیارها و موازین تعیین شده دوره‌هایی فنی را به شاگردان و کارآموزان را عرضه کند و آنها را تعلیم دهد. دوره‌های آمادگی برای اخذ این گواهینامه و مدرک را می‌توان در طول اشتغال (در دوره‌های شبانه اطاق اصناف/اتحادیه مربوطه) یا در مدارس فنی بصورت درس تمام وقت و نیمه وقت گذراند. شرط شرکت در امتحان استادی برخوردار از پایان‌نامه دوره شاگردی (کارآموزی) و تجربه چند ساله در شغل مربوطه می‌باشد.

Mittlerer Bildungsabschluss

مدرک پایانی دوره تحصیلات متوسطه

اصطلاح برخی از ایالتها برای پایان‌نامه دوره متوسطه مدرسه [سال ده تحصیلی]

Nachrangiger Arbeitsmarktzugang

حق متأخر در دسترسی به بازار کار

درخواست صدور اجازه کار باید برای یک کار معین به اداره خارجیان داده شود. اداره خارجیان نیز تنها در صورتی چنین اجازه‌ای را صادر می‌کند که اداره کار (بر اساس پاراگراف ۳۹ قانون اقامت) با آن موافقت کند و اداره کار هم این درخواست را با عنایت به بازار کار و حق تقدم آلمانی‌ها و غیره [شهروندان اتحادیه اروپا، خارجیان دارای اجازه اقامت و کار، ...] بررسی می‌نماید (این کار را بررسی حق تقدم و تأخر می‌گویند). اجازه کار برای گذراندن دوره کارآموزی نیز مورد نیاز است.

Pädagogische Hochschule

مدرسه عالی (دانشگاه) علوم تربیتی

نوعی از مدرسه عالی که همتراز دانشگاه‌ها می‌باشد و در آن رشته‌های دبیری و معلمی برای تدریس در مدارس ابتدایی و بعضاً در مرحله نخست نظام متوسطه [تا سال ۱۰ تحصیلی] عرضه می‌شوند.

Philosophisch-Theologische Hochschule

مدرسه عالی فلسفه و الهیات

یک مرکز آموزش عالی همتراز دانشگاه برای تحصیل رشته الهیات. تأمین کننده بودجه آن کلیسای کاتولیک می‌باشد.

Polizeiliches Führungszeugnis

مدرک سوء سابقه

سندی است که از سوی مرکز ثبت فدرال آلمان واقع در بن به درخواست اشخاص ۱۴ سال به بالا صادر می‌شود. در سند مربوطه در کنار مشخصات کامل شخص مربوطه قید می‌گردد که آیا وی سوء سابقه دارد یا نه، یعنی تاکنون مجازات شده است یا نه. این درخواست زمانی ضروری می‌گردد که خواسته شود این مدرک رسمی برای اثبات عدم سوء پیشینه به صاحب کار آینده داده شود. درخواست برگه سوء پیشینه باید در هر شهری به اداره ثبت (Einwohnermeldeamt) همان شهر داده شود.

Postgraduale Studiengänge**ادامه تحصیلی پس از اخذ پایان‌نامه دانشگاهی**

پس از پایان یک دوره تحصیلی دانشگاهی می‌توان بر پایه پایان‌نامه‌های تاکنون اخذ شده دوره‌های پیشرفته، اضافی و تکمیلی را دید. پس از گذراندن این دوره‌ها می‌توان گواهی شرکت در آنها را گرفت یا رتبه‌های بالاتر دانشگاهی (چون «دیپلم» دانشگاهی، «ماگیستر»، «ماستر» (کارشناسی ارشد)) را اخذ نمود، که البته به دکترا منتهی نمی‌شوند.

Praxissemester**ترم عملی**

مرحله عملی است در دوران تحصیل مدرسه عالی فنی در شغل و رشته مورد نظر که در شرکت یا مجتمعی خارج از مدرسه عالی فنی تحت نظر و مسئولیت مدرسه عالی فنی گذرانده می‌شود.

Promotion**درجه دکترا**

دوره تحصیلی دکترا که با اخذ درجه دکترا تمام می‌شود نشان می‌دهد که شخص مربوطه توانایی مستقل کار علمی را دارد. پیش شرط اخذ پذیرش در دوره دکترا این است که مقاضی یک دوره تحصیلی دانشگاهی با مدرک «دیپلم»، «ماگیستر»، «ماستر» یا «امتحان دولتی» [که همه آنها معادل فوق لیسانس یا کارشناسی ارشد ایران هستند] را با موفقیت [و غالباً معدل خوب] به اتمام رسانده باشد. اثبات اینکه نامزد دکترا قادر است که به طور مستقل کار علمی انجام دهد با ارائه یک رساله علمی کتبی در مورد یک موضوع علمی (که «دیسرتاسیون» نامیده می‌شود) و یک امتحان شفاهی (که «ریگورزوم»، «کولوگیوم» یا «دیسپوتاسیون» نام دارد) میسر می‌گردد.

Prüfungsordnung**آئین‌نامه امتحانات**

انواعی از موازین قانونی مربوط به امور آموزش و پرورش و آموزش عالی که شرایط، مضامین و شیوه امتحانات در آن تنظیم شده‌اند. این آئین‌نامه‌ها بسته به نوع امتحانات از سوی وزارتخانه‌ها و در مورد امتحانات مدارس عالی از سوی خود این مدارس عالی صادر و معمولاً از طرف وزارت علوم ایالتی که آن مدرسه عالی در آن قرار دارد، مورد تأیید قرار می‌گیرد.

Rahmenlehrplan**برنامه آموزشی چارچوبی**

برنامه آموزشی برای آموزش شغلی و حرفه‌ای می‌باشد در چارچوب یک دوره کارآموزی در سیستم دوگانه. برنامه‌های آموزشی چارچوبی پس از اینکه با آئین‌نامه دوره‌های کارآموزی در مجتمعات انطباق داده شد، از سوی «کنفرانس مشترک وزرای فرهنگ» ایالتها تصویب می‌شوند و از سوی ایالتها به برنامه‌های آموزشی ایالتی تبدیل و اجرا می‌شوند.

Realschule**مدرسه «رئال»**

نوعی از مدرسه در دوره اول تحصیلات متوسطه که سالهای تحصیلی ۵ الی ۱۰ را دربرمی‌گیرد و در آن آموزش عمومی گسترده‌تری به نسبت دوره ابتدایی ارائه می‌شود و راه را برای گذراندن دوره‌های شغلی یا شروع مرحله دوم نظام متوسطه [که مرکب از سالهای تحصیلی ۱۱ الی ۱۲ یا ۱۳ می‌باشد] جهت کسب دیپلم برای ورود به دانشگاه می‌گشاید.

Regelstudienzeit

طول زمان معمولی تحصیل دانشگاه

مقصود اینجا زمان تحصیل دانشگاهی برای کسب مدرک پایانی در یک رشته یا شغل معین در مدارس عالی و آکادمی حرفه‌ای می‌باشد. این زمان در آئین‌نامه امتحانات مشخص شده است و در مدارس عالی معمولاً ۸ الی ۱۰ ترم (۴ الی ۵ سال) می‌باشد. این زمان برای دوره‌های تحصیلی «باچلر» ۳ الی ۴ سال و برای دوره «ماستر» ۱ الی ۲ سال می‌باشد.

Reglementierte Berufe

مشاغل تحت قاعده در آمده

شغلی «تحت قاعده در آمده» محسوب می‌گردد که اشتغال در آن از طریق موازین قانونی و اداری منوط به برخورداری از صلاحیت فنی در آن رشته و شغل میسر باشد و کار در این شغل بدون مدرک مربوطه ممکن نباشد.

Schulordnung

آئین‌نامه مدارس

آئین‌نامه مدارس آئین‌نامه حقوقی است که در آن مسائل مربوط به مناسبات و رابطه حقوقی بین دانش‌آموزان و مدرسه (برای نمونه پذیرش در مدرسه، قبولی و ردی، پروسه امتحانات، نمره‌گذاری و غیره) و همچنین امور مربوط به سازماندهی مدرسه و همکاری مشخص شده‌اند.

SGB III/Arbeitslosengeld I

کتاب تأمین اجتماعی، جلد سوم / پول بیکاری ۱

در این کتاب موازین حقوقی و قانونی دریافت پول بیکاری ۱ مندرج شده‌اند. بر اساس این موازین شرایط اخذ این یارانه به ترتیب ذیل می‌باشد:

کسانی حق دریافت پول بیکاری را دارند که اولاً بیکار باشند، دوماً در اداره کار بعنوان بیکار ثبت شده باشند، سوماً زمان لازم برای دریافت این حق را سپری کرده باشد. کسی بر طبق پاراگراف ۱۲۳ کتاب تأمین اجتماعی، جلد سوم، این زمان را سپری کرده که در عرض دو سال قبل از آغاز بیکاری ۳۶۰ روز در کار و اشتغالی بوده باشد که برای آن بیمه‌های اجتماعی پرداخت شده باشد و یا به دلایل دیگری به صندوق بیکاری وی وجوه بیمه پرداخت شده باشند (مانند زمان تربیت بچه، زمان خدمت دفاعی یا مدنی).

SGB II/Arbeitslosengeld II

کتاب قانون تأمین اجتماعی، جلد سوم، پول بیکاری ۲

«پول بیکاری دوم» یارانه‌ای است برای تأمین اصلی‌ترین هزینه‌های زندگی نیازمندی که توانایی کسب و کار دارند. «پول بیکاری دوم» در تاریخ اول ژانویه ۲۰۰۵ توسط قانون مشهور به «قانون هارتس ۴» وارد نظام تأمین اجتماعی این

کشور شد و در بین مردم مشهور به «هارتس ۴» می‌باشد. پول بیکاری دوم - همانطور که در طرح «هارتس» مربوط به سال ۲۰۰۲ در نظر گرفته شده بود و مبنای این تغییر گردید - «کمک بیکاری» و «کمک اجتماعی» سابق که تأمین‌کننده اساسی‌ترین نیازهای اجتماعی - فرهنگی بود، در هم ادغام شدند و از مجموعه آن دو، مکانیسم «پول بیکاری دوم» بوجود آمد. با وجود اینکه واژه «بیکاری» در این اصطلاح وجود دارد، بیکاری شرط دریافت این نوع مساعدت نیست و می‌توان آن را دریافت نمود، چنانچه درآمد کار کافی نباشد و یا مبلغی که برای بیکاری واقعی گرفته می‌شود، برای زندگی کفایت نکند.

مبنای حقوقی دریافت این نوع کمک «کتاب قانون تأمین اجتماعی، جلد دوم، تأمین پایه‌ای [هزینه زندگی] کارجویان» می‌باشد.

SGB XII

کتاب تأمین اجتماعی، جلد دوازدهم

جلد دوازدهم کتاب تأمین اجتماعی آلمان موازینی را برای کمک اجتماعی در آلمان در برمی‌گیرد. در چارچوب «قانون چهارم برای ارائه خدمات در بازار کار» (هارتس ۴)، «قانون کمک اجتماعی فدرال»، مندرج در جلد دوازدهم کتاب تأمین اجتماعی سابق فسخ شد و بدین ترتیب «کمک بیکاری» و «کمک اجتماعی» به تاریخ اجرایی اول ژانویه ۲۰۰۵ در هم ادغام شدند و «پول بیکاری دو» را بوجود آوردند.

SpätaussiedlerInnen

تبعیدیان متأخر

منظور از تبعیدیان در «قانون فدرال رانده‌شدگان»، تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۲، آحادی از اقلیتهای آلمانی تبار است که بخشاً از نسلهای پیش در مرکز شرقی اروپا، شرق اروپا، جنوب شرقی اروپا و آسیای زندگی کرده‌اند و درصدی بودند، به آلمان مهاجرت کنند. از اول ژانویه ۱۹۹۳ همه مهاجرین آلمانی تبار بعنوان مهاجران یا تبعیدیان متأخر نامیده می‌شوند.

Staatliche Abschlussprüfung

امتحان پایانی دولتی

این امتحان آزمون پایانی مدرسه فنی (۱، ۲ یا ۳ ساله) یا آکادمی فنی (حداقل دو ساله) در ایالت بایرن می‌باشد و شامل امتحانات کتبی، شفاهی و عملی می‌گردد. موفقیت در این آزمون شخص را محق می‌سازد که بسته به رشته عناوین «تکنیسین با مجوز دولتی»، «بازرگان با مجوز دولتی»، «اقتصاددان با مجوز دولتی»، «مربی رسمی دولتی» و غیره را بر خود بگذارد.

Staatsangehörigkeitsgesetz (StAG)

قانون تابعیت

قانون تابعیت آلمان به ۲۲ یولی ۱۹۱۳ می‌گردد و آخرین بار در تاریخ ۱۵ یولی ۱۹۹۹ از طریق قانون اصلاح حق تابعیت تغییر یافت. تابعیت آلمان به طرق ذیل کسب می‌شود: تولد (پاراگراف ۴)، اظهارنامه منطبق بر پاراگراف ۵، پذیرش شخص بعنوان فرزند (پاراگراف ۶)، صدور گواهی بر طبق پاراگراف ۱۵ بند ۱ یا ۲ قانون اخراجیان (پاراگراف ۷)، کسی

که آلمانی تبار است، اما از تابعیت آلمان به مفهوم ماده ۱۱۶ بند ۱ قانون اساسی آلمان برخوردار نیست (پاراگراف ۴۰ الف) و برای خارجیان از طریق شهروند شدن (Einbürgerung) (پاراگرافهای ۸الی ۱۶ و ۴۰ ب).

Staatsprüfung

امتحان دولتی

امتحان پایانی در آن رشته‌ها و دوره‌های دانشگاهی که منجر به اشتغال در مشاغل می‌شوند در خدمت مصالح ویژه عمومی قرار دارند. (مانند رشته‌های پزشکی، داندان پزشکی، دامپزشکی، داروسازی، شیمی مواد غذایی، حقوق و همچنین تمام رشته‌ها دبیری). با اتمام امتحان اول دولتی علی‌القاعده یک پایان‌نامه آکادمیک و شغلی کسب می‌شود. برای کسانی که می‌خواهند معلم یا حقوقدان بشوند، پس از این امتحان، گذراندن یک دوره «خدمت آمادگی» اجباری است که با «امتحان دوم دولتی» پایان می‌یابد.

Stipendium

بورس تحصیلی

بورس تحصیلی حمایت‌های مالی است که به دانش‌آموزان، دانشجویان یا پژوهشگران جوان اعطا می‌شود. بورسهای تحصیلی یا بر مبنای معیارهای سیاسی و اجتماعی، یا به سبب نمرات خوب تحصیلی و یا بر مبنای هر دو معیار داده می‌شوند. در آلمان باید برای ارائه درخواست بورس تحصیلی غالباً به بنیادها که رشد و حمایت مالی نخبگان را وظیفه خود قرار داده‌اند، مراجعه کرد.

Studienkolleg

دوره پیش‌دانشگاهی کالج

کالج دانشگاهها دوره‌هایی را عرضه می‌کنند تا کسانی که از دیپلم و مجوز آلمانی ورود به دانشگاه برخوردار نیستند، برای تحصیلات علمی در مدارس عالی آلمان آماده شوند. رشته‌های اصلی کالج نیز بستگی به رشته‌هایی دارد که داوطلب می‌خواهد در مدرسه عالی بخواند. این دوره کالج [که حداقل ۲ و حداکثر ۳ ترم بطول میانجامد]، با امتحانی موسوم به «امتحان تشخیص آمادگی» (Feststellungsprüfung) خاتمه می‌یابد و پس از قبولی از آن می‌توان به دانشگاه راه یافت.

[توضیح مترجم: وظیفه اصلی کالج پیش‌دانشگاهی آموزش زبان فنی و علمی رشته‌ای است که داوطلب می‌خواهد در دانشگاه بخواند و تقریباً تنها آن مواد درسی به زبان آلمانی تدریس می‌شوند که در دوره دبیرستان در رشته مربوطه خوانده شده‌اند.]

Studium

تحصیلات دانشگاهی

برای تحصیل در یک مدرسه عالی آلمان نیاز به مجوز ورود به مدرسه عالی می‌باشد. این مدرک برای تحصیل در دانشگاه مجوز عمومی یا منحصر به یک رشته معین که Abitur [دیپلم دبیرستانی] نام دارد، می‌باشد. برای ورود به مدرسه عالی فنی نیز به دیپلم فنی نیاز است. در مدارس عالی معینی و در رشته‌های معینی اخذ پذیرش به جای دیپلم از طریق مدارک دیگر (چون اشتغال، استعداد هنری) نیز ممکن است.

در آکادمیها و دانشگاهها همچنین تحت شرایطی کسب پذیرش بدون دیپلم یا دیپلم فنی میسر است، اما داوطلب باید از جمله امتحانی را که در خود دانشگاه از وی بعمل خواهد آمد، قبول شود. و این امکانی است جهت تحصیل دانشگاهی برای به ویژه جوانانی که هر چند از نبوغ و استعداد بالایی برخوردارند، اما به دلایل شرایط زندگی از گرفتن دیپلم دبیرستان باز مانده‌اند.

برای خیلی از رشته‌ها محدودیتهایی وجود دارند، برای نمونه شرط معدل دیپلم (Numerus clausus). در بسیاری از رشته‌هایی که در سراسر آلمان محدودیتهای پذیرش وجود دارد، بخاطر رعایت عدالت، پذیرش از طریق «محل مرکزی اعطای پذیرش» در دورتموند داده می‌شود. اما چنین به نظر می‌رسد که در آینده هر دانشگاهی مجاز باشد خود دانشجویان خود را برگزیند و به آنها پذیرش دهد. در کنار آن، محدودیتهای مکانی پذیرش نیز برای برخی از رشته‌ها در دانشگاهها و مدارس عالی فنی وجود دارد.

Subsidiär Geschützte

افراد مورد صیانت دوگانه قرار گرفته

مقصود از آن تمام انسانهایی که در آلمان در مقابل اخراج یا برگرداندن به کشورشان مورد حمایت قانونی دوگانه قرار می‌گیرند (ممنوعیت اخراج، صیانت قانونی در مقابل اخراج)، برای اینکه درخواست پناهندگی آنها (مثلاً از سوی دادگاه یا اداره فدرال پناهندگی و مهاجرت آلمان) مورد پذیرش قرار گرفته است و پذیرفته شده که آنها در صورت اخراج به میهن‌شان در معرض خطر شکنجه و مجازات اعدام، در معرض خطر برای جان یا سلامتی و آزادی قرار می‌گیرند. برگرداندن این دسته از افراد بر اساس کنوانسیون حقوق بشر اروپا جایز نیست.

در چنین مواردی ممنوعیت اخراج یا بازگرداندن بر اساس پاراگراف ۶۰ بند ۲ الی ۷ قانون اقامت وجود دارد، لذا ادارات خارجی باید بر اساس پاراگراف ۲۵ بند ۳ قانون اقامت اجازه اقامت اعطا نمایند. البته چنین اجازه‌ای اعطا نخواهد شد، اگر رفتن به کشور ثالث امن دیگری ممکن باشد. و منظور از آن، کشوری است که این شخص می‌تواند وارد آن شود، از سوی آن پذیرفته شود و در آن خطرات برشمرده بالا وی را تهدید نکنند و همچنین این خطر منتفی باشد که وی از سوی این کشور به کشور خودش اخراج یا بازگردانده شود.

Tabellarischer Lebenslauf

بیوگرافی جدولی

بیوگرافی که Curriculum Vitae نیز نامیده می‌شود، خلاصه‌ای از تاریخچه زندگی تحصیلی و شغلی می‌باشد. این بیوگرافی در بیشتر موارد به صورت غیرتشریحی، فهرست‌وار و جدولی و به ترتیب زمانی فرموله می‌شود. یک همچون بیوگرافی غالباً مرکب از یک عکس، اطلاعاتی در مورد نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد و غیره، مدارس تاکنونی، تحصیل دانشگاهی و مدارک و رتبه‌های اخذ شده؛ دوره‌های پیشرفته، توانایی‌ها و مدارک اخذ شده دیگر؛ اشتغال و سابقه و تجارب شغلی تاکنونی؛ اطلاعات و تواناییهای دیگر (کامپیوتر، زبانها، گواهینامه) می‌باشد.

Technische Hochschule

مدرسه عالی تکنیک

نوع از مدرسه عالی می‌باشد که با دانشگاهها همتراز است و رشته‌های علوم طبیعی و مهندسی را می‌توان در آن تحصیل نمود.

Tertiärer Bildungsbereich

مرحله سوم تحصیلات (آموزش عالی)

مرحله‌ای از تحصیلات است که تمام بخشهای آموزشی که بر دیپلم عمومی و دیپلم فنی برای تحصیل در رشته‌ها و مشاغل بالا استوار است را در برمی‌گیرد. نهادهای آموزش عالی دانشگاهها و مدارس عالی فنی می‌باشند.

[توضیح مترجم: مرحله نخست تحصیل (Primarstufe): ۴ سال ابتدایی؛ مرحله متوسطه اول (Sekundarstufe I): تا سال ۱۰ تحصیلی، مرحله متوسطه دوم (Sekundarstufe II): از سال ۱۰ الی ۱۳ (و بزودی ۱۲) تحصیلی (که با دیپلم عمومی یا فنی پایان می‌یابد) و مرحله سوم یا آموزش عالی تحصیل (Tertiärer Bildungsbereich): در دانشگاهها و مدارس همتراز (معمولاً بین ۴ الی ۵ سال).

Universität

دانشگاه

مؤسسه‌ای آموزش در مرحله آموزش عالی با دوره‌های تمام وقت. در دانشگاهها علی‌القاعده دوره‌های تحصیلی در بخشهای علوم نظری، حقوق، علوم اقتصاد، پزشکی، علوم طبیعی، علوم مهندسی، دبیری مدارس و الهیات عرضه می‌شوند. شرط ورود به دانشگاه در آلمان دیپلم عمومی دبیرستان یا دیپلم منحصر به یک رشته معین و یا مدارک مشابه می‌باشد. [همانطور که فوقاً نیز اشاره گردید، در آلمان شرط و «همخوان رستم» کنکور وجود ندارد.] کسی که از دیپلم دبیرستان برخوردار است، علی‌القاعده مجاز است که هر رشته‌ای را که مایل است در دانشگاه بخواند. در برخی از رشته‌ها مانند هنر، موسیقی یا ورزش باید مضاف بر دیپلم، امتحانی نیز برای نشان دادن توانایی و شایستگی در رشته‌های نامبرده داده شود. کسی که از دیپلم منحصر به یک رشته معین برخوردار است، تنها مجاز به تحصیل دانشگاهی در رشته‌های معینی است. علاوه بر آن، داوطلبانی که از توانایی‌های بالای شغلی و فنی برخوردار هستند، می‌توانند تحت شرایط معینی حتی بدون برخورداری از دیپلم به دانشگاه راه یابند.

Vereidigte ÜbersetzerInnen

مترجم سوگند خورده

مترجمان شفاهی و کتبی که می‌خواهند برای دادگاهها و ادارات دولتی کار کنند، باید سوگند ایراد کنند. قاعدتاً مدارک (مانند پایان‌نامه‌ها و کارنامه‌های تحصیلی، سندهای ازدواج و غیره) تنها زمانی پذیرفته و به رسمیت شناخته می‌شوند که از سوی یک مترجم سوگند خورده ترجمه شده باشند.

Verwaltungsfachhochschule

مدرس عالی فنی اداری

مدرسه عالی که متعلق به دولت فدرال یا یک دولت ایالتی است که در آن برای یک بخش معین در رده‌های بالای شغلی اداری کادر پرورده می‌شود. دانشجویان این رشته از موقعیت حقوقی کارمند دولتی تا زمان ابطال برخوردارند.

Visum - Visa - Sichtvermerk**ویزا، روادید**

برای ورود به آلمان نیاز به ویزا است. استثنائاتی در این مورد وجود دارند، بدین معنی که آحاد برخی از کشورها برای سفر به آلمان نیاز به ویزا ندارند (مانند آحاد کشورهای اتحادیه اروپا). انواع مختلف ویزا وجود دارد (پاراگراف ۶ قانون اقامت).

- ویزا برای مدتی تا حداکثر ۳ ماه (ویزای کوتاه مدت). این نوع ویزا «ویزای شنگن» نیز نامیده می‌شود.
- ویزا برای اقامت طولانی مدت و برای اقامتهایی که اجازه کار را (برای مدت بیشتر از سه ماه - «ویزای ملی») دربرمی‌گیرد. با ویزای ملی سفر به آلمان به منظور اقامت طولانی و یا برای اشتغال در کاری میسر است. این امر، در حالت عادی نیاز به موافقت اداره خارجیان دارد. مرجع صلاحیتدار تصمیم‌گیرنده در مورد چنین درخواستی اداره خارجیان شهری خواهد بود که قرار است در آینده در آن سکونت گزیده شود. بررسی درخواست ویزا برای اقامت طولانی ممکن است چندین ماه به طول بیانجامد. ویزا همواره باید قبل از آغاز سفر و عبور از آلمان درخواست گردد، این کار باید در نمایندگیهای خارجی آلمان (سفارتها و کنسولگریها) صورت گیرد. آنها هستند که تصمیم می‌گیرند که آیا ویزا اعطا می‌شود و متقاضی اجازه سفر به آلمان را دارد یا نه.

Volkshochschule**مدرسه عالی خلق**

مؤسسه‌ای است برای آموزش بزرگسالان که معمولاً بخش دولتی هزینه آن را تأمین می‌کند و طیف وسیعی از دوره‌های عمومی و کارآموزی را عرضه می‌کند.

Vorbereitungsdienst**خدمت آمادگی**

مرحله عملی تحصیل دانشگاهی پس از اولین آزمون دولتی است که با آزمون دولتی دوم خاتمه می‌یابد. این «خدمت آمادگی» به ویژه هنگام تحصیل در رشته‌های دبیری، همچنین در رشته‌هایی که منجر به اشتغال در بخش دولتی می‌شوند، باید گذرانده شوند.

[توضیح مترجم: ترتیب آن بطور خلاصه: تحصیل دانشگاهی (مثلاً در رشته دبیری یا حقوق) ← آزمون اول دولتی ← خدمت آمادگی در بخش دولتی یا قضایی ← آزمون دوم دولتی ← فارقتحصیلی.]

Vorrangprüfung**بررسی حق تقدم**

بررسی حق تقدم فردی

تنها زمانی می‌توان به خارجیان اجازه کار محدود داد که وضعیت بازار کار اجازه اعطای آن را بدهد، بدین معنی که این اجازه زمانی داده می‌شود که اشتغال این نیروی کار خارجی تأثیرات منفی بر روی بازار کار، ساختار اشتغال، مناطق و رشته‌های اقتصاد نداشته باشد (به این نوع از بررسی «بررسی عمومی بازار کار» گویند) و نیروی کار آلمانی (همچنین افراد جویای کار از طبقات ضعیف اجتماعی) یا خارجیان صاحب حق تقدم در دسترس نباشند (به این بخش از بررسی‌ها

نیز «بررسی موردی حق تقدم» گویند). نیروی کار خارجی اجازه ندارد تحت شرایط بدتری از آلمانی‌ها [مثلاً به لحاظ حقوق و دستمزد] کار کند.

و بالاخره «بررسی فردی حق تقدم» به این پرسش می‌پردازد که آیا برای یک محل کار و اشتغال معین شخص دیگری وجود دارد که اولویت و حق تقدم بیشتری به نسبت متقاضی داشته باشد. طیفهای ذیل حق تقدم دارند: آلمانی‌ها، شهروندان اتحادیه اروپا، شهروندان حوزه اقتصادی آزاد اروپا (EWR)، آحاد کشورهای متحد، نیروی کار خارجی مقیم آلمان که اجازه کار داشته باشد و خارجیان دارنده اجازه اقامت دائم در آلمان.

Weiterbildung

دوره‌های شغلی پیشرفته

مقصود از این دوره‌ها که غالباً آموزش بزرگسالان نیز نامیده می‌شود، دوره‌های بالاتر کارآموزی در رشته‌ای است که شخص در آن تاکنون کار نموده است. این دوره همچنین می‌تواند کارآموزی در شغل و رشته جدید نیز می‌باشد. دو نوع دوره‌های پیشرفته وجود دارد که یکی گذراندن دوره‌های پیشرفته عمومی است و دیگری شغلی.

Weiterführende Schule

مدارس بالاتر

مدارس بالاتر مدارسی هستند که دانش‌آموزان پس از پایان مرحله نخست تحصیل [چهار ساله ابتدایی] در آن تحصیل می‌کنند.

Zeugnis der Allgemeinen Hochschulreife

دیپلم عمومی

پایان‌نامه‌ای است که پس از پایان موفقیت‌آمیز مرحله دوم تحصیلات متوسطه عمومی (معمولاً پس از ۱۲ یا ۱۳ سال تحصیلی) و قبولی در امتحان دیپلم دبیرستانی می‌توان اخذ نمود و در آن در کنار نمراتی که در امتحان دیپلم کسب شده‌اند، نمراتی که در دو مرحله آخر کسب شده‌اند نیز قید می‌شوند. با این دیپلم عمومی می‌توان در تمام دانشگاهها و رشته‌ها تحصیل آکادمیک نمود.

Zeugnis der Fachgebundenen Hochschulreife

دیپلم فنی برای یک رشته معین

پایان‌نامه‌ای است که در انتهای مرحله دوم تحصیلات موفقیت‌آمیز متوسطه می‌توان در رشته‌های مختلف شغلی اخذ نمود. با این مدرک می‌توان در رشته‌های معینی در دانشگاهها یا مدارس عالی هم‌تراز تحصیل نمود.

ZVS

محل مرکزی اعطای پذیرش

وظیفه اصلی «محل مرکزی برای اعطای پذیرش» این می‌باشد که جایی برای اولین ترم تحصیل را در مدارس عالی دولتی به شیوه تقسیم پذیرش‌ها یا انتخابی به داوطلبان بدهد. محل آن در دورتموند می‌باشد. این مرکز در حال حاضر در

سطح آلمان در رشته‌های ذیل پذیرش می‌دهد: زیست‌شناسی، پزشکی، داروسازی، روانشناسی، دامپزشکی، داندان پزشکی.

[توضیح مترجم: کسانی که در آلمان مدرک تحصیلی آلمانی دارند، باید مدارک خود را برای اخذ پذیرش به این ارگان ارسال نمایند. (احتمال می‌رود که در آینده این مرکز منحل و هر دانشگاه خود بطور مستقل پذیرش بدهد.) البته اشخاصی که دیپلم خود را در خارج از آلمان گرفته‌اند، برای پذیرش در دانشگاه یا کالج باید مدارک خود را بطور جداگانه برای دانشگاه مورد نظر و علاقه خود بفرستند و نه به ارگان نامبرده.]

Zweiter Bildungsweg

راه دوم تحصیل

مقصود از آن امکانی است که به بزرگسالان اعطا می‌شود، تا مدارکی را که در گذشته در مدارس عمومی موفق به اخذ آن نشده‌اند، این بار بگیرند، آن هم به صورت شرکت در کلاسهای درس مدرسه «هاوپت» شبانه، مدرسه «رنال» شبانه، دبیرستان شبانه و کالج.